

САГА ОЛОХ

№ 41 (11969) ● Алтынньы 25 күнэ, 2024 сыл, бээтинсэ ● 12+

Бу
нүөмэргэ

Бэлиэ түгэн

"Спортивной" түөлбөүгэ гаас
олоххо киирдэ/3

Улууска — бу күннэргэ

Ытык ийэ П.И. Борисова
аатынан бириэмийэни икки
ийэ тутта/4

Иһирэх тылынан

Дьоллоох олох үһүн суолунан/5

Чурапчыга Арассыыйа дьоруойун чиэстээтилэр

Сэргэх дьаһал. Улуус баһылыга Родимир Максимовка
300 тыһ. суумалаах сэртипикээти туттарда/2

Бойобуой дьайыы бэтэрээннэрэ Родимир Максимовы эбэрдэлээтилэр // ЛЮДМИЛА ГОРОХОВА ТҮҮЭРИИТЭ.

Чурапчыга күн-дьыл туруга

Алтынньы 25 күнэ БЭЭТИНСЭ	Алтынньы 26 күнэ СУБУОТА	Алтынньы 27 күнэ БАСКЫҤААНҤА	Алтынньы 28 күнэ БЭНИДИЭНҤЫК	Алтынньы 29 күнэ ОПТУОРУНҤЫК	Алтынньы 30 күнэ СЭРЭДЭ	Алтынньы 31 күнэ ЧЭППИЭР
-6° -13°	-11° -17°	-12° -21°	-13° -21°	-12° -20°	-12° -20°	-13° -21°

Тэттик

"Бочуоттаах аҕа" судаарыстыбаннай наҕарааданы туттардылар

Алтынньы 18 күнүгэр Саха сириг элбэх
оболоох ийэлэригэр, аҕаларыгар
судаарыстыбаннай наҕараадалары
туттары үөрүүлээх чааһа буолла диэн СИА
иһитиннэрэр.

"Бочуоттаах аҕа" диэн бэлиэни итиэннэ
100-түү тыһыынча солкуобайынан Саха
сириттэн үс аҕа бириэмийэлэннэ. Кинилэр
ортолоругар Чурапчы улууһун Хадаар
нэһилиэгиттэн 13 оҕо, 17 сиэн уонна 26
хос сиэн тапталлаах аҕата, эһэтэ, хос эһэтэ
Дмитрий Лукин ааттанна.

"Биһиги кэргэмминээн, Светлана
Николаевналыын 13 оҕону төрөтөн
атахтарыгар туруортаабыппыт. Түгэнинэн
туһанан, улахан махталбын кэргэммэр этэбин,
үксүн кини оболору кытары бодуустаһан,
иитэн улаатыннартаабыта. Манньык улахан
дьиэ кэргэн үөскээбитинэн, бэйэбин дьоллоох
киһинэн аабынабын", — диэн Дмитрий
Константинович санаатын үллэстэр

Арассыыйа таһымыгар Мырыла мүөтэ биһирэинэ

Дойду үрдүнэн "Арассыыйа бастың мүөтэ"
диэн улахан куонкурус буолан түмүктэннэ.
Онно Мырыла бөһүөлэгиттэн Күннэй
Тимофеева бэйэтин бородууксуйатынан
кыттан, 600-тэн тахса мүөт көрүгүттэн
бочуоттаах 4-с миэстэни ылан, улууһун аатын
дуорааннаахтык ааттатта. Эдэр урбаанньыкка
ситиһиини баҕарыабын.

Медик устудьуоннары сүрэхтээтилэр

В.А.Вонгородская аатынан Дьокуускайдааҕы
медицина коллеһын Чурапчытааҕы
салаатыгар быйыл 18 устудьуон үөрэнэ киирдэ.
Улуус дьаһалтатыгар кинилэри үөрүүлээх
быһыыга-майгыга сүрэхтээтилэр. Медицина
коллеһын дириэктэрэ Дмитрий Алексеев
устудьуон билиэттэрин, зачет киниискэлэрин
туттарда.

"Эһигини улуускут салалтата өйүүр, онон
үөрэнэргитигэр, уопут ыларгытыгар улахан
кыах бэриллэр. Ону тэнгэ киин балыһа үлэ
миэстэтинэн хаачыйарга бэлэмин биллэрэр,
онон эһиги кыһамнылаахтык үөрэнэн,
төрөөбүт улуускут доруобуйа харыстабылын
эйгэтигэр инникитин таһаарылаахтык
үлэлииргэ сыал-сорук туруорунохтааххыт", —
диэн Дмитрий Афанасьевич санаатын
үллэһиннэ.

"Сага олох" хаһыаты босхо ылар буолуохтара

Улууска күн бүгүн, Афганистан сэрииттэн
саҕалаан, I-II Чеченскэй хампаанньаларга,
Сирияҕа, Хотугу-Согуруу Осетияҕа,
Дагестанга о.д.а. хайысхаларга итиэннэ
Украинаҕа анал байыаннай дьайыыга ытык
иэстэрин чиэстээхтик толорбут 50-ча саллаат
баар.

Маныха ерөспүүбүлүкэтээҕи "Сахабэчээт"
Чурапчы улууһун "Сага олох" эрэдээксийэ
быһаарытынан, улууспутугар олорор
бары бойобуой дьайыы бэтэрээннэрэ
эрэдээксийэттэн хаһыаты босхо ылаахтарын
сеп.

Өрөспүүбүлүкэ сонуннара

Өлүөнэ өрүһү туоруур муоста бастакы сыбаайата түстэ

Ил Дархан Өлүөнэ эбэни туоруур муостаны тутуу бастакы сыбаайатын түһэри тэрээһинигэр кытынна. Дойду Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин өйбүлүнэн муоста тутууга саҕаламмытын, аан дойдуга суох уустук бырайыакка олус улахан болжомто уурулларын, хонтуруол даҕаны күүскэ барыаһын туһунан бэлиэтээтэ. Бу баараһай бырайыак хамсаабыта Саха сириг улахан ситиһининэн, историческай түгэнинэн буолар диэн эттэ. Муостанан сууккаҕа 5300 массыына туоруоҕа, икки балаһалаах буолуоҕа. Билигин муоста туруохтаах сириг хангас уонна уңа кытылларыгар иккилии технологическай учаастак тутулла турар. Табаҕа боротуохатын туоруур кыра муосталаах технологическай суол тутууга салҕанар. Баахта бөһүөлэгэ туруохтаах сириг былаһааккагыгар билиитэлэри уурталыыллар уонна сөптөөх матырыйааллары онорор бетон собуотун тангы үлэтэ барар.

Кэлэр сыл бүддьүөтэ судургута суох буолуоҕа

Айсен Николаев Ил Түмэн салалтатын уонна сис кэмитиэттэрин бэрэссэдээтэллэрин кытта көрүстэ. Өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүн 2025 сыллааҕы былаанын уонна 2026-2027 сылларга барылын туһунан сокуон бырайыага алтынньы 22-23 күннэригэр Ил Түмэн пленарнай мунньагар көрүллүөҕэ. Ил Дархан кэлэр сыл бүддьүөтэ, кэники сыллары кытта тэннээтэххэ, судургута суох буолуоҕа, үгүс хайысхаларга, чуолаан тыа хаһаайыстыбатыгар болпуростар бааллар диэн эттэ. Төһө да ыарахаттар баалларын үрдүнэн, тыа хаһаайыстыбатын өйөөһүнүгэ үбү-харчыны аҕыйатыны таһаарыа суохтаахпыт, Бырабыыталыстыбаҕа бу болпуросту бүддьүөт иккис аабытыгар үлэлэһэргэ соруудаахпыт диэн бэлиэтээтэ.

Демографияны тупсарарга санга дьаһаллар ылыллар

Кэлинги сылларга ийэ буолууну уонна оҥо сааһы өйөөһүнү үбүлээһин кээмэйэ улаатан, бүгүн 23 млрд кэригэ солкуобайга тэннэстэ. Демографическай балаһыанньаны тупсарарга санга дьаһаллар ылыллар. Ол курдук, элбэх оҕолоох ыаллар оҕолоро 18 саастарын туолуохтарыгар дизери коммунальнай өнгөлөрү төлүүллэригэр 30% чэпчэтии, 1-11 кылаас үөрэнээччилэригэр босхо аһылык уонна уопсастыбаннай тырааныспарга босхо айан көрүллэр. Бу сыл балаһан ыйын 1 күнүттэн элбэх оҕолоох ыаллар оҕолоро өрөспүүбүлүкэ наадыар идэлэригэр орто анал үөрэх тэрилтэлэригэр киирдэхтэринэ, 50 тыһыынча солкуобай кээмэйдээх төлөбүрү ыаллар. Бу сыл тохсунньу 1 күнүттэн бастаан эр-ойох буолбут эдэр ыалга 50 тыһыынча солкуобай кээмэйдээх бириг кэмнээх төлөбүр көрүллэр. Үһүс уонна онтон кэлэр оҕо төрөөтөһүнэ «Дьыг кэргэн» өрөспүүбүлүкэтээҕи ийэ хапытаала икки төгүл үрдээн, 300 тыһыынча солкуобайга тэннэстэ. 110 тыһыынча солкуобайтан таһа кээмэйдээх «Үйэ оҕолоро» тус сыллаахха хапытаал болдьоҕо 2027 сыл ахсынньы 31 күнүгэр дизери уһаата. Оҕону иитиһигэ ураты үтүөлэрин, өрөспүүбүлүкэ уопсастыбаннай олоҕор дьонун кылааттарын иһин «Ытык Аҕа» бэлиэһин сыл ахсын урукку курдук үс оннугар алта аҕаны наҕараадалыырга быһаарыллыбыта элбэҕи этэр. Чурапчы улуһун Үрүг Күөл с. олохтооҕо, уон үс оҕолоох, уон сэттэ сиэннээх уонна сүүрбэ алта хос сиэннээх үлэ уонна тыыл бэтэрээнэ Дмитрий Лукин Россияҕа бэлиэтэнэр Аҕа күнүгэр түөскэ анныыллар бэлиэни уонна 100 тыһыынча солкуобай суумалаах төлөбүрү ылар чиескэ тигистэ.

СӨ Ил Дарханын уонна Бырабыыталыстыбатын пресс-сулууспата.

Чурапчыга Арассыыйа дьоруойун чиэстээтиллэр

Сэргэх дьаһал. Улуус баһылыга Родимир Максимовка 300 тыһ. суумалаах сэртификээти туттарда

Марфа ПЕТРОВА

Чурапчы улуһун дьаһалтатын аактабай саалатыгар хорсун-хоодут буйуну, ыаллыы сытар Таатта улуһун Туора Күөл сэлиэнньитигэр төрүттээх «Бурхаат» диэн поэтичэскай Родимир Максимовы уруйдуу көрүстүлэр.

Санатан эттэххэ, Родимир быйыл саас хорсун быһыытын иһин Арассыыйа Дьоруойа ааты ылбыта. Кини өстөөх түөрт атакаатын тоҕо анньан, штурмовой бөлөххө бойобуой табаарыстарын кытары 30 боевигы суох онорбута. Эдэр байыас төһө да бааһырдар, туруоруллубут соруудахтары барытын толорбута. Родимир көмөтүнэн Арассыыйа сэбилэниилээх күүстэрэ ылбыт кибиилэрин туруулаһан көмүскээбиттэрэ.

Бу үөрүүлээх быһыыны-майгыны үгэс быһыытынан арчылааһынтан саҕалаатылар. Алгыс сиэрин-туомун Айылгы Пинигина толордо.

Кирии тылы улуус баһылыга Степан Саргыдаев эттэ. Кини тус этинигэр Саха сириттэн уопсайа 9 Арассыыйа Дьоруойа баарын, ону таһынан онус Сунтаартан сылдьар байыас үрдүк наҕараадаҕа түһэриллибитин, олортон биридэстэринэн ытыктабыллаах Родимир

Максимов буоларын бэлиэтээтэ. Бурхаат өстөөх кимэн кириитигэр хорсундук киирситин, ол кыргыһыга «Сокол» уонна «Вован» диэн поэтичэскай бириг дойдутаахтарбыт – Хадаартан төрүттээх хорсун уолаттарбыт Прокопий Сокольников уонна Владимир Афанасьев хорсундук, ийэ дойдутарын чиэстээхтик көмүскүү сылдьан, сырдык тыыннара быстыбытын сырдатта. Тэрээһин кыттылаахтара кинилэр сырдык ааттарыгар сүгүрүйэн мүнүүтэ устата сонугоран турдулар. Салгы улуус баһылыга Родимир Дмитриевичи Арассыыйа үрдүкү наҕараада интириллибитинэн, эҕэрдэлээтэ итиннэ 300 тыһ. суумалаах сэртификээти дохсун ытыс тыаһын ортотугар туттарда. Маны сэргэ байыас күн күбэй ийэтигэр Варвара Николаевна Дьоруойу иитэн таһаарбытыгар махтанна.

Салгы улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Яков Оконешников, нэһиликтэр баһылыктарын ааттарыттан Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев, Чурапчы улуһун Бойобуой дьайыы бэтэрээнэрин Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Семен Жендринский эҕэрдэлэрин, истин тылларын анаатылар.

Родимир Максимов олохун ыра-

хан түгэһнэрэ Хадаар уолаттарын кытта ааспытын ахтан-санаан ааста. Кинилэр ытык ийэлэригэр Вера Афанасьевна уонна Евдокия Петровнаҕа сибэкки дьөрбөтүн туттарда. Бу күн Арассыыйа Дьоруойа Чурапчы устудьуоннарын уонна үөрэнээччилэрин кытта көрүстэ.

«Ыаллыы сытар Чурапчы дьон-сэргэтэ олус истинник көрүстүлэр. Бу тэрээһингэ үөрүүбүн үлэстэн кэлбиккитигэр махтанамын. Билигин дойдубутугар ыарахан кэмнэр тураллар. Онуоха биһиги, эдэр ыччаттар, дойдубутун көмүскүүр саамай эппиэтинэстээх кэмнэригэр кытта көрсүһөн астыным, инникигэ эрэллээхпиз. Сэрий Кыайыынан түмүктэнэригэр эрэнэбиз», - диэн Родимир Дмитриевич санаатын үллэһиннэ.

Варвара Максимова, Дьоруой ийэтэ:

●●● Чурапчы дьон-сэргэтэ сылаастык, истинник көрүстүлэр. Педагог киһи быһыытынан, маннааҕы кэлиигэлэрим оҕону үтүө майгылаах-сигилилээх, дойдуга бэриниилээх буола улааталларыгар бириг санаалаах үлэлииллэрин көрөн-истэн билэбин. Бу – хайбаллаах дьыала. Билигин ыччакка бүгүһү күн Дьоруойдара холобур буола турдуннар!

Сана тутуу. “Кыталык” уһуйаан бастакы сыбаайата түстэ

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ

Чурапчы нэһилиэгин бириг дьаһас томторугар Мурун Тыымпыаҕа үөрүүлээх түгэн тосхойдо. Олохтоохтор үгүс сылларга ыра санаа онгостубут, үгүстүк туруорсубут баҕа санаалара олоххо киирээригэр маннайгы олох уурулунна.

Уһуйаан кэтэһиилээх тутуутун үлэтэ этэнгэ саҕаланан, туттааччылар суоллара арылларын туһугар, аал уоту аһатан, Үөһэ Айыылартан ааттаһар сиэри-туому улууспут, нэһилиэкпит ытыктанар киһитэ Семен Морфунув алгыс тылын амалыйда.

“Кыталык” оҕону сайынна-рар киин-уһуйаан санга таас дьэ-тин бастакы сыбаайатын түһэ-ри үөрүүлээх чааһыгар Чурапчы улуһун баһылыга Степан Саргыдаев, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Яков Оконешников, Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев, тутуу генеральнай бэдэрээччитэ Егор Анемподистов, “Кыталык” уһуйаан сэбиэди-сэйэ Варвара Пудова кыттыыны ыллылар.

“Биһиги бу дьол уйатын, биһиги ыччаттарбыт, биһиги инники кэ-киллэригэр кинилэр үөрэнэн, ити-лэн, дойдутарыгар бэриниилээх дьон буолан тахсалларын туһу-

Сы-баайаны түһэригэр аалтар түһэриитэ.

гар олус үчүгэйкээн дьыг тутуулан киириэ диэн бүк эрэнэбит. Сэмэн Сэмэнэбис эппит алгыһын баһа сыаланна! Чахчы бу үлэбит тэ-тимнээхтик баран, туттааччылар-быт туох-баар өйдөрүн-санаала-рын, илиилэрин сылааһын ууран туран, эбийиэги кэмигэр олоххо киллэриэхтэрэ диэн эрэнэбит. Ту-тааччы уолаттар бары бэйэбит ыч-чаттарбыт буолаллар, үлэҕэ-хам-наска уопутурбут дьон. Онон бары түмүстэхпитинэ, бу улахан тутуу сотору түмүктэниэ”, - диэн Степан Анатольевич эттэ.

“Биһиги түөлбэбитин төрүт-тээбит, инникини өтө көрөр промкэмбинээппит салайааччы-та Андрей Павлович Листиков

көбүлээһининэн, 1988 сыллаахха ту-туллубут 50 миэстэлээх оҕо сааппы-тыгар 35 сыл устата үлэлээн, түөлбэ-бит оҕолоругар дьоллоох түгэһнэри бэлэхтээн кэлибит. Бүгүһү дол-гутуулаах түгэһнэ махтал тылла-ры аныахпытын баҕарабыт Степан Анатольевичка, Владимир Дмитри-евичка. Кинилэр биһиги баҕа санаа-бытын өйөөн, туруорсан, бу тутуубут саҕаланна. Онон тутуу туох даҕаны харгыһа суох түмүктэнэн, эһиил баччаларга манна санга дьыаҕа кии-рээри мустан, үөрэ-көтө турар тү-гэммит түргэнник тосхойоругар баҕарыаһын!” - диэн Варвара Пе-тровна үөрүүтүн үллэһиннэ.

“Спортивной” түөлбөбүз гаас олоххо киирдэ

Бэлиэ түгэн. Аан дойдуга тийэ сурабырар олимпийскай чөмпүйүөннэр иитиллэн тахсыбыт түөлбөлэригэр гаас ситимэ тардыллан, былааннаммытынан, 100-тэн тахса ыалтан күн бүгүн 90 ыал дьиэтигэр итии холбонно

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ

Быйыл сайын “гаас ситимэ интэринээт томторун тумнан, быһалыы Сыланга аһар үһү” диэн сурабы тарҕааччы суруксуттар элбии сылдыбыт кэмнэригэр, “Сахатранснефтегаз” АУо үлэһиттэрэ номнуо 6000 мизтэрэ уһуннаах турбаны тардан, ыаллары гааска холбоон үлэлии-хамсыы сылдьаллар.

Биһиги өйдүүбүт, 2004 сыллаахха гаас турбата Өлүөнэ эбэни унуордаан илин эһээргэ кэлбитин, оттон 2012 сыллаахха СӨ бастагы Ил Дархана Егор Борисов “Гаас хайаан даҕаны Чурапчыга кэлиэхтээх” диэн этиитинэн сиэттэрэн, 2015 сыллаахха гаас күөх төлөнө аан маҕнайгытын “Молодежнай” түөлбөбүз кэлиитин үөрүүлээх түгэнин өйдүүр буолуохтаахпыт. Оттон билигин улуус 7 нэһилиэгэр киирэн, 2000-тан

тахса ыал гаас ситимигэр холбонно, олохторо-дьаһахтара лаппа түбүстэ, чэпчээтэ.

“Сахатранснефтегаз” АУо Чурапчытаагы салаатын салайааччы Иван Иванович Степанов иһитиннэрбитинэн, улуус үрдүнэн, сарсыардаагы көрдөрүүнэн 3000 ыал холбонно.

Оттон 3000 нүөмэрдээх абоненынан “Спортивной” түөлбө Сыланга аатынан уулусса 14 нүөмэригэр олорор Спиридоновтар дьиэ кэргэттэрэ буолдулар, онон кинилэргэ тэрилтэ бэйэтин аатыттан минньигэс туорду бэлэхтээтэ.

Агафья Николаевна Белолубская:

●●● Маҕнай утаа, гааспыт киллэртэрэбитигэр кэккэ ыраахтар кэрсүбүһүт, ол эрэри барыта санаа хоту быһаарыллан, дьиэбитигэр гаас холбонно. Бөөлүүн түүн хойутуу кэлэн

холбоотторун кытары, дьиэбит сылыа түстэ. Астанар билиик-кэбитин аны холботуохпут.

Гааһы уматы үөрүүлээх түгэнэ // ААПТАР ТҮӨРҮИИТЭ

Онон үөрэн олорубут. Эбэрдэлэри уонна наҕараадалары улуус баһылыга Степан

Саргыдаев туттарда:

●●● Быйыл интэринээт томторугар 100-чэкэ ыал гааска холбонон эбит буоллаҕына, эһилиги 2025 сылга түөлбө ыалыгар барытыгар гаас киирдэ. 2027 сылга дьиэри Чурапчы нэһилиэгэ барыта гааһынан хааччыларын ситиһиэхтээхпит. Эһилиги сылга, этиллибитин курдук, гаас көмүс утаа Сыланга нэһилиэгэр тийэн, салгыы Кытаанах, Арыылаах нэһиликтэригэр айанныыр кэскиллээх.

Салгыы улуус дьокутааттарынан Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Яков Оконешиников, “Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев наҕараадалары туттардылар, олохтоохтор ааттарыттан махтал тылы Эдуард Федоров эттэ.

Инникитин сайдар кэскиллээх, үгүс эдэр ыал олохсуйан олорубут, ыччат дьулуһан үөрэнэр-сайдар түөлбэтигэр гаас ситимэ тардылынна – үүнүүгэ-сайдыга саҥа кыым сабылынна!

Саҥа киинэ. Чурапчыга «Триумф» киинэ хамаандатын кытта көрүстүлэр

Марфа ПЕТРОВА

Алтынньы 17 күнүгэр өрөспүүбүлүкэ бары тыйаа-тырдарыгар кэтэһиилээх «Триумф» уус-уран киинэ көрдөрүүгэ тахсан, дьон киэн болҕомтотун тарта. Киинэ саха бөбөстөрө Роман Дмитриев, Павел Пинигин уонна Александр Иванов Монреалаагы олимп чыпчаалын чабылхайдык ситиспиттэрин уонна кинилэр тириэньэрдэрин Дмитрий Коркин туһунан сырдатар.

Көрдөрүү иккис күнүгэр Чурапчыга бу киинэни устубут режиссер Михаил Лукачевский, «Сахафильм» хампааньыа салайааччыта Алексей Егоров-Өркөн уонна ССРС, РСФСР, Саха АССР үтүөлээх тириэньэр Дмитрий Коркин оруолун толорбут Иннокентий Луковцев, Олимпийскай чемпион Роман Дмитриев оруолун толорбут Семен Лукин кэлэн, спорт бэртээһиннэрин уонна киинэ уһуллуутугар үлэлэспит улуус олохтоохторун кытта көрүстүлэр, санаа атаастастылар.

Спорду сэнээрээччилэр, көнгүл тустуу сүгүрүйээччилэр тустуу санааларын этэн ырытыһыга кыттыстылар. Кинилэр киинэбэ улуу тириэньэр дьарыктыыр ньымалара, тустууга киирсиилэр сытыытык, чуолкайдык көстүбүттэрин

Көрөөччү режиссеру уонна артыыстары кытта // ААПТАР ТҮӨРҮИИТЭ

бэлиэтээтилэр итиннэ Роман Дмитриев, Александр Иванов туохтан сылтаан кыһыл көмүскэ тиксигэтэхтэрин быһаарыттарын биһирээтилэр. Көрөөччүлэр Сахааҕа бу киинэбэ аата ааттанан, үйэтиллибиттэн үөрдүлэр.

Михаил Лукачевский, режиссер, продюсер:

●●● Киинэбитин устубут

историческай сирбитигэр кэлэн сүрэхтээбит. Ол курдук, премьералаан баран, иккис күн Чурапчыга көрдөрдүбүт. Чурапчылар хайдах сыаналыахтарай диэн олус долгуйбутум. Дьон сөбүлээбитин истэн дууһам уоскуйда.

Биһиги киинэбитигэр 1976 сыллаахха буолбут Монреалаагы өрөгөйү көрдөрдүбүт. Ол иһин болҕомтотун үс олимпиецтыгар уонна улуу тириэньэргэ уурдубут. Киинэбит көрөөччүлэри саҥа кыайыларга көбүлээн, улахан ситиһиилэргэ сирдиригэр баҕарабыт. Киинэни көрөн баран, спордунан дьарыктана бардаххытына, ол аата биһиги кыайыбыт түмүгэ (күлэр). Чурапчы дьонун-сэргэтин кэлин, көрүн, дуоһуя сынньанын диэн ынырабыт.

Герасим Платонов, успуорт бэртээһин:

●●● Бу киинэ эдэр са-

аһыт сырыыларын санатан,

кытыгастаах курдук сананым. Спортивной интэринээт-оскуолаҕа нулевой кылаасан ахсыс кылааска дьиэри үөрэммитим. Биэс сыл Дмитрий Петровиһы, тоҕус сыл Константин Сергеевиһы кытта алтыһан, интэринээт-оскуоланы бүтэрбитим. Роман Дмитриев, Александр Иванов, Павел Пинигин биһиги харахпыт ортотугар дьарыктаммыт уолаттар буолаллар. Онон киинэбэ анаан-минээн кэлбитим. Артыыстар итэҕэтиллээхтик оонньоотулар, киинэ табыллыбыт.

Сардаана Гоголева, көрөөччү:

●●● Киинэбэ Константин Сергеевич

Постников суруйуутунан киинэ көстөрүн биһирээтим. Урукку кэм уонна билигин кэм хатыһа сылдьар. Наар биир кургүөм буолбатах. Ол аата киинэ динамикалаах. Наар долгуйа олобоккун, ханнык эрэ кэмгэ күлэн ылаһын, онтон хомойор, күүрэр түгэннэр үөскүүллэр. Ол иһин көрөөччү быһыытынан киинэ олус табыллыбыт диэн сыаналаатым.

Варвара Орлова, эдэр ийэ:

●●● «Триумф» киинэни биир тыынынан көрдүм, астын-

ным. Хаартыскаларга, виде-

оларга көрбүппүнэн уонна кинигэбэ аахпыппынан тэннээтэххэ, артыыстар наһаа үчүгэйдик талыллыбыттар, майгыныныллар. Иннокентий Луковцев Дмитрий Коркин кэргэнигэр, оҕотугар, уолаттарыгар сыһыанын киһини долгутаргына тиэртэ. Улуу тириэньэр кырдык да, чулуу киһи буоларын өссө төгүл дакаастаатылар. Кини уолаттарын өтө көрөн, атын дойдуга бэйэлэрин туттуна, көрүнэ сылдьалларыгар эрдэттэн бэлэмниир эбит. Хас биридир уһууааччы, тириэньэр көрүүтэ киэн буолуохтаах дии санаатым. Ону таһынан киинэбэ тыа сиригэр үлэтин-хамнаһын, дьиэ ис-тас үлэтин кыайа тутан улааппыт оҕо тулуурдаах, дьаныардаах буоларын, маньы сэргэ төрөппүт оҕотун инникитигэр өйөбүл буолуохтааҕын чабылхайдык көрдөрдүлэр. Бу – биһиэхэ, эдэр ыччакка, эдэр төрөппүттэргэ холобур буолар. Киинэни устубут хамаандаҕа, артыыстарга махтанабын.

Дьин историяны үйэтиппит «Триумф» уус-уран киинэ киэн араныа тахсан, үгүс дьон биһирэбилин ылыан ылла. Кэнээсски кэнээри ыччат улуу тириэньэр Д.П. Коркин тустууга анаабыт улахан олоһун, үс олимпиецтык чыпчаал ситиһиилэрин, бүтүн тустуу историятын үөрэтэригэр, билэригэр үйэлээх бэлэх буолла.

Ытык ийэ П.И. Борисова аатынан бириэмийэни икки ийэ тутта

Улууска — бу күннэргэ. Саха сиригэр Ийэ, Арасыйаҕа Аҕа күнүгэр анаммыт бырааһынньыктаагы тэрээһин Чурапчыга үөрүүлэх быһыыга-майгыга ыытылынна

Анна ЗАХАРОВА

«Россия Ийэлэрэ» хамсааһын Чурапчытаагы түмсүүтүн далбар хотуттара ыалдьыттары арыылаах алаадынан, итии үттээх чэйинэн күндүлэтилэр.

Үрдүк сценаҕа түөрт уол оҥолоох Сылан сайдам ыаллара Боя, Семен Ноговицыннар, Чурапчыттан биэс кыталык кыргыттардаах уонна биир кырачаан мааны уоллаах Варвара, Эдуард Федоровтар оҥолорунун, сиэннэринин ыгырыллан тахсан, дьизэ кэргэннэрин туһунан билиһиннэрдилэр, ытыааччы Иван Бушков оҥону иитиигэ тус көрүүлэрин, төрүт үгэскэ олохторун туһунан ураты ньымаларын тула биэрбит хас да ыйытыгыгар хоруйдаатылар. Эдэр ыалларга сүбэ-соргу тылларын анаатылар.

Улуус баһылыга Степан Саргыдаев, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Яков Оконешников бу кэрэ бэлиэ күнүнэн тэрээһин кытыылаахтарын эбэрдэлэтилэр, улуус дьаһалтатын, дьокутааттарын Сэбиэтин аатыттан элбэх оҥону иитэн таһаарбыт, үтүө холобур буолар бастын ийэлэргэ, аҕаларга улуус уонна өрөспүүбүлүкэ үрдүк наҕараадаларын туттардылар.

«Дойдубут тирээ, уопастыба тутула дьизэ кэргэнтэн саҕаланар. Ийэ уонна аҕа дьизэ кэргэн тулхадыйбат тулааһынара буолаллар. Оҥону иити үрдүк эппиэтинэһэ кинилэртэн тутулуктанар. Ийэ дойдуларыгар бэриниилээх, патриот ыччаты иитэн таһаары — бу ытык анал, үрдүк эппиэтинэс.

Боя, Семен Ноговицыннар бириэмийэни туттары. Ааптар түһэриитэ.

Биһиги улууспутугар сэбиэскэй кэмтэн саҕалаан, 66 Герой ийэлээхпит. Күн бүгүн улууспутугар 8 герой ийэ баар. Мин киэн тутта ааттыбын 12-лии оҥолоох аҕаларбытынан — «Ытык аҕа» Судаарыстыбаннай бириэмийэ анаммыт Яков Иванович Лавровунан, бу күннэргэ «Ытык аҕа» аатын ылбыт Дмитрий Константинович Лукинын. Быйыл Арасыйаҕа Дьизэ кэргэн, өрөспүүбүлүкэ Оҕо саас, улууспутугар Ыал саргытын сылларыгар сөптүбэһиннэрен, улууска үгүс үлэ-хамнас былааннанан, тэтимнээхтик ытыллар. Хоптоҕо нэһилиэгин олохтоохторо Валентина, Айаал Новгородтар Москваҕа тийэн Дойдубут Вэрэсидьэтин Владимир Путины кытта көрсүһүүлэрэ эмиз улууспут киэн туттуута буолаллар. Итини тэнэ оҥону иитиигэ тус холобурдарынан, уопастыбаннай дьаһаллартан туора турбат, араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ, куонкурус-

тарга ситиһилээхтик кыттан, улуустарын, бүтүн өрөспүүбүлүкэлэрин аатын чизэстээхтик ааттатар ийэлэр, аҕалар уонна дьизэ кэргэттэр биһиэхэ элбэхтэр. Сөптөөх хайысханы туһунан оҥолорун, ыччаттарын иитиигэ, холобур буолар бастын дьизэ кэргэттэрдээхпитинэн, төрөппүттэрдээхпитинэн өрөспүүбүлүкэҕэ биир инники күөҥнэ сылдьар улуус буоларбытынан, үөрэбин, махтанабын. Итини тэнэ бүгүҥнү күөҥнэ иһирэх махталынан ахтан ааһабын эдэр сааһыгар оҕдообо хаалан, 8 оҕотун атахтарыгар туруорбут, түмүс туттар биир дойдулаахпытын, Ил Дарханы иитэн таһаарбыт Ытык ийэни Прасковья Ильинична Борисованы, — диэн Степан Саргыдаев тус эбэрдэтигэр бэлиэтээтэ.

Салгыы наҕараадалары туттарыы буолла. Ол курдук, «СӨ дьизэ кэргэн бэлиитикэтин сайыннарыыга кылаатын иһин» бэлиэ Сылантан Оксана

Ноговицынаҕа, «Дьизэ кэргэн килбиэнэ» бэлиэ Болтоноттон Елена Семен Слепцовтарга, «Аҕа килбиэнэ» бэлиэ Арыылаахтан Ксенофонт Демьяновка, «Ийэҕэ махтал» бэлиэ Одьулуунтан Мария Колесоваҕа туттарылынна. Итини тэнэ быйыл Кыһыл көмүс сыбаайбаларын бэлиэтиир Хоптоботтон Анастасия, Николай Андреевтарга улуус баһылыга олохтообут 50 тыһ. солк суумалаах сэртификэтин туттулар. Оттон быйылгы Ыал Саргытын сылыгар бастакы оҥолорун оҥоломмут Алаҕартан эдэр ыал Сааскылана, Эдгар Неустроевтарга эмиз улуус баһылыгын 50 тыһ. суумалаах сэртификэтэ ананна.

«Аҕа статуйун үрдэтиигэ уонна дьизэ кэргэн институтун бөдөрөгөтүгэ кылаатын иһин «СӨ Аҕалар Лигалара» уопастыбаннай түмсүү мэтээлэ Одьулуунтан Александр Карповка, Чурапчыттан Пахом Романовка, Семен Павловка, Эдуард Федорова үөрүүлээх түгэҥнэ иилиннэ. Ону тэнэ «Арасыйаҕа Дьизэ кэргэн 2024» анал бэлиэ-нэн Алаҕартан Александр Мохначевская, Чурапчыттан Петр Лазарев наҕараадаланылар.

Бу дьоро күҥнэ «Арасыйа Ийэлэрэ» хамсааһын Саха сири-нээҕи салаатын бэрэссэдээтэлэ Прасковья Борисова уонна П.И. Борисова уола Афанасий Борисов күндү ыалдьыттарынан буоллулар.

«Прасковья Ильинична үтүө аламаҕай майгытынан, олоххо дириг көрүүтүнэн кыпун тутта, киниэхэ ытыктабылым сөбүрүйбэт. Кини оҥону иитиигэ биир уратыта диэн — оҥолорун санааларын мэлдьи тэҥнэ үл-лэстэн истэр, кинилэри кытта

үгүстүк кэпсэтэр этэ. Онон эдэр ийэлэргэ этиэм этэ — билиҥни тэтимнээх олоххо хайаан да бириэмэ булан оҥолоргутун кытта кэпсэтин, кинилэр туту саныылыларын, туту этиэхтэрин баҕаралларын болҕойон истин. Ити оҥону иитиигэ биир сүрүн ньыма,» — диэн Прасковья Петровна эбэрдэтигэр бэлиэтээтэ.

Ытык-мааны Ийэ П.И. Борисова аатынан үтүө үгэскэ кубулуйан, сылын аайы анаар 50 тыһ. солкубайдаах бириэмийэни быйыл Сылантан Боя Ноговицына, Чурапчыттан Сахалена Барашкова туттулар.

«Мин биэс оҥолоохпун. Аҕабыт Иннокентий Иванович Барашков анал байыаннай дьайыыга сылдьар. Барбыта 2 сылтан орто. И.П. Борисова аатынан бириэмийэни тутан олус соһуйдум, долгуйдум. Сонно тута кэргэммер эрийэн кэпсээтим. Истэн олус үөрдэ. Түгэнинэн туһунан, Борисовтар дьизэ кэргэннэ барҕа махталбытын тиздэбит. Манньык улахан дьохун бириэмийэни тутуу — биһиги дьизэ кэргэннэ улахан эппиэтинэс, үрдүк чизэ. Баҕарабын бары ийэлэргэ чэгиэн туругу, оҥолоргут үтүө, дьохун дьон буолан тахсалларын туһугар дьулуһун уонна туруулаһын. Дьизэ кэргэннэригэр өйдөһүүнү, истин тапталы, туруктаах олоху баҕарабын. Эйэлээх олох эргилиннин, эһиги үрдүгүтүгэр мэлдьи ыраас халлааны, үрүҥ күн сандаара тыктын!» — диэн Сахалена Валериевна үөрүүтүн үлэһиннэ.

Бырааһынньыктаагы тэрээһин эбэрдэ кэнсиэринэн түмүктэннэ.

«Россия ийэлэрэ» саҥа састааба бигэргэтилиннэ

Наталья СИБИРЯКОВА

«Россия ийэлэрэ» бүтүн Арасыйаҕа хамсааһын 2012 сыллаахтан үлэтин саҕалаа-быта. Онтон сыһыа эр-гийиэн аайы бу хамсааһын утахтанан, салааланан тэ-нийэн барбыта. Биһиги өрөспүүбүлүкэбитигэр «Россия ийэлэрэ» Саха си-ринээҕи салаата Прасковья Петровна Борисова салалта-тынан үлэлээбитэ номнуо 10-с сыла.

Ийэ статуйун үрдэтиигэ, дьизэ кэргэн института бигэ турукта-нарыгар, эдэр ийэлэри, дьизэ кэргэттэри өйүүргэ, оҥо иити-тигэр уо.д.а. олус улахан суол-талаах хайысхаларга араас таһымнаах бырайыактары олоххо киллэрэн, бу хамсааһын үлэтэ биллэр-көстөр буолла, киэн далааһыннанна. Чурапчы улууһугар эмиз кэккэ сылларга

«Россия ийэлэрэ» түмсүү тэрил-лэн таһаарыылаахтык үлэлиир.

Е.А.Борисов аатынан киин библиотэикэҕэ улуус нэһилиэк-тэриттэн, Чурапчыттан тэрил-тэ бэрэстэбиитэллэрэ, ийэлэр мустан олус истин, туһалаах көрсүһүү ытылынна. Тэрээһини улуус баһылыгын социаль-най бөлүгүсүстүгэ солбу-йааччыта Мария Кронникова иилээн-саҕалаан ытта. П.П.Бо-рисова «Матери России» хамсаа-һын үлэтин-хамнаһын, сүрүн сыалын-соругун, бырайыак-тарын сырдатта, улууспутугар быйыл биллэриллибит «Ыал саргыта» сыл чэрчитинэн ытыллыбыт үлэни ыры-тыһы, инники былааннары торумнаһы буолла. Манна кэлбит ийэлэр бука бары кэпсэ-тиигэ олус көхтөөхтүк кытын-нылар. Прасковья Петровна махтанналар, интэриэһир-гийи ыйытыктарыгар хоруй ыллылар.

Мария Филипповна «Россия ийэлэрэ» Чурапчытаагы түм-сүүтүн саҥа састаабын би-лиһиннэрдэ итиэннэ бары 100 % куоластааһыннан бэрэссэ-дээтэлинэн киин библиотэикэ исписэлиһин Надежда Ам-мосованы таллылар. Праско-вья Петровна: «Сагалыы та-лыллыбыт састаап күүстээх эбит диэн сыаналаатым, араас эйгэҕэ үлэли сылдьар ийэлэр

буолан дьайар, хабар арангала-ра киэн буолуо, Надежда Нико-лаевнаны, киин дьизэ кэргэнин уруккуттан билэрим да быһы-тынан киин бу уопастыбан-най үлэҕэ ис сүрэхтэтин ылсыа диэн саарбахтаабаппын уонна инникитин өссө далааһыннаах бырайыактар олоххо киириэх-тэрэ, үлэ өссө тэтимириэ диэн эрэнэбин», — диэн тоһоҕолоон бэлиэтээтэ.

Кырдыга даҕаны, уопасты-быаннай үлэҕэ мээһэ киһи ылсыбат. Этэргэ дылы, киһи эниэргийэтэ, күүһэ онно эппиэттиир, уопсай дьыала туһу-гар ис дууһатыттан кыһаллар эрэ буоллаһына үлэлэһэр. Онон «Россия ийэлэрэ» хамсааһын Чурапчытаагы түмсүүтүгэр си-тиһиллэри баҕарыаһын!

«Арас-сыйа ийэ-лэрин» саҥа састааба, ааптар түһэ-риитэ.

Дьоллоох олох уһун суолунан

Өһирэх тылынан. Болтоҥо нэһилиэгин ытык ыала Елена, Семен Слепцовтар тус олохторунан ыччаттарыгар холобур буолаллар

Афанасий ЗАХАРОВ

Болтоҥо нэһилиэгэ – ураты үтүө үгэстэрдээх, сахалы тыыннаах, Саханы саха дэппит дьоһун дьон төрөөн-үөскээн тахсыбыт ытык сирдэрэ буолар.

Туой буордаах сирэ-дойдута, талбаарыйа устар Таатта үрөбэ, намчы кэрэ айылҕата тумус туттар чулуу дьоммут үүнэн-сайдан тахсалларыгар төрүөт буолара буолуо. Манньык үтүө, мааны сиргэ удьурдаарын ууһатан, үөскээн-тэни-йэн олорор, дьонго-сэргэбэ дьоһун олохторунан үтүө холобур буолар бастын дьиз кэргэттэр элбэхтэр. Ол курдук, бу нэһилиэккэ Герой ийэлэр, Ытык аҕалар, элбэх оҕолоох бастын ыаллар күн сиригэр үйэлээх таптал баарын туоһулаан, олохторун тус холобурунан сырдыгы, кэрэни сагаллар.

Итинтэн сиэттэрэн, Болтоҥо нэһилиэгин биir ытык ыалын Елена Николаевна уонна Семен Михайлович Слепцовтар дьиз кэргэни сырдаттым. Кинилэр сырдык таптал кыымын күөдүүтөн, бэйэ-бэйэлэрин харыстаһан, дириҥ ытыктабылынан сыһыаннаһан, тапталларын туоһута – элбэх оҕолон-урууланан, дьоллоох олоху олорон кэлбиттэрэ быйыл 55 сылын туолла.

Еленалаах Семен өссө устудьуоннуу сылдьан, 1969 сыллаахха атырдьах ыйын 17 күнүгэр төрөөбүт Болтоҥолорун Сэбиэтигэр саахсаланаллар. Онтон ыла, дьиз-уот тэринэн, оҕо-уруу төрөтөн, сүөһү-сылгы ииттэн, төрөөбүт улуустарыттан ханна да халбарыйбака олорон кэлиилэр. Эдэр эрдэхтэриттэн үлэни өрө туппут, уопастыбаннай үлэбэ куруук көхтөөх дьон сааһыран да баран, олох үөһүгэр сылдьаллар. Нэһилиэк үтүөкэн кырдыаҕастара күөгэйэр күннэригэр нэһилиэк, оройуон, өрөспүүбүлүкэ сайдыытыгар энкилэ суох кылааттарын киллэрсэн, күн бүгүнгэ диэри биir дойдубулаахтарыгар үтүө холобур буолаллар.

Ыал ытык ийэтэ, тапталлаах эбэтэ Елена Николаевна Слепцова (Местникова) 1946 сыллаахха ахсынньы 20 күнүгэр Болтоҥо нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ Хоту көһөрүллүү кыттылаахтара этэ. Аҕалара Ньукулай сорсуннаах булчут буолан, ол уодаһыннаах кэмнэр тыйыс тыыннарын уйан, тыыннаах ордубуттара үһү. Кини саҥабылынан, бултаан-алтаан, атын холкуостар курдук, наһаа элбэх өлүүнү-сүтүүнү көрсүбэтэхтэр. Местниковтар онно сылдьан, бастакы оҕолоро Ньукулай төрүүр. Көһөрүллүүтүн кэлээт, Елена күн сириҥ көрөр. Местниковтар барыта түөрт оҕону төрөтөн, атахтарыгар туруорбуттар. Елена 1976 сыллаахха Дьокуускайдаагы 2-с нүөмэрдээх педучилищени бүтэрэн, иитээччи идэтин баһылаан,

Болтоҥо, Сылан, Кытаанах дьыссааттарыгар үлэлээбитэ. Үлэтэ үрдүктүк сыаналанан, 1983 сыллаахха улууска “Идэтигэр бастын” диэн анал ааты ылытын, аалай диэнтэни кэппит үтүө түгэни умуһат. Үлэлээбитин тухары кэлэктиибигэр өр сылларга профсоюз чилиэтинэн, нэһилиэккэ зона начаалынньыгынан, дьахтар кэмитиэтин чилиэтинэн үлэлээбитэ, ону үгүс Бочуотунай грамоталара туоһулуур. Элбэх оҕолоох ыал ийэтэ бириэмэтин сатаан аттарынан, кэнсиэрдэри да тэрийсэрэ, күрэхтэһиилэргэ да кыттар. Кэлин кырдыаҕастар хордарын биir көхтөөх чилиээнэ буолан, улуустарынан, нэһиликтэргэ гастролларга сылдьыһара, араас таһымнаах бэстибээллэргэ, ыһахтарга кыттар. Үлэни өрө туппут Далбар Хотун 2006 сыллаахха үлэ бэтэрээнэ буолбута. Оттон 2014 сыллаахха өр сыллаах үтүө суобастаах үлэтэ сыаналанан, “За вклад в развитие дошкольного образования Республики Саха” бочуоттаах бэлиэни наҕараадалаабыта.

Ыал аҕа баһылыга, тапталлаах эһэ Семен Михайлович Слепцов Болтоҥо нэһилиэгэр эмиэ элбэх оҕолоох дьиз кэргэннэ 1944 сыллаахха, балаҕан ыйын 12 күнүгэр төрөөбүтэ. 1967 сыллаахха Сэбиэскэй Армия кэккэтигэр, оччотооһу кэм ирдэбиллэн, үс сыл сулуус-палаан, ытык иэһин төлөөн кэлбитэ. Онтон Саха судаарыстыбаннай университетигэр биология уонна химия учуутала идэбэ үөрэнэ кириэр. Үөрөбүн 1972 сыллаахха бүтэрэр. Кини бу идэтинэн 1970 сылтан Болтоҥо 8 кылаастаах оскуолатыгар үлэли кирибит. Эдэр комсомол учууталы, тэрийэр, салайар дьобурун таба көрөн, 1976 сыллаахха Болтоҥо оскуолатын дириэктэринэн анаабытара. Салгыы 1980 сыллаахха Сылан орто оскуолатыгар дириэктэринэн ананан үлэли барбыта. Партия Чурапчытаагы райкомун бюротун соруудаһынан 1984 сыллаахха Кытаанах нэһилиэгэр Исполком бэрэссэдээтэлинэн быыбарданан, 1987 сылга диэри үлэлээбитэ. Сыланга үлэлиир сылларыгар оскуолаа нуучча тылын дириэктэн үөрэтэр кылаас үлэтэ оройуонга эрэ буолбакка, өрөспүүбүлүкэ биллэр-көстөр, биһирэнэр буолбута. Ол үлэ уопутун билсигээри, тарҕатаары, сылга иккитэ өрөспүүбүлүкэтээҕи са-

минээрдер ытыллаллара. Егор Макаров экологической хайысхалаах үлэтин-хамнаһын уонна оскуола мусуойун үлэтин билсигэ, киин куораттартан тийэ кэлэллэрэ. Итинник улахан дьаһаллары тэрийэн ыттарга оскуола кэлэктиибэ олус түмсүүлээхтик үлэлээбитэ, эдэр дириэктэр үлэ-хамнас араас ымпыгар-чымпыгар уһаарыллан, балай да уопутурбута. Кытаанахха исполком бэрэссэдээтэлинэн үлэлиир кэмнэригэр, дэриэбинэ көстүүтүн тупсарыга оройуонга биir бастакынан ылсыбыта. Нэһилиэнньэттэн сакаас хомуллан, куораттан араас тутуу матырыйааллара ыалларга түнэтиллибитэ. Оччолорго ол – биir бастын холобур, улахан ситиһини этэ. Хас биирдии ыал уһаайбаларын, дьизэлэрин иһин-таһын өрөмүөннэммиттэрэ, нэһилиэк көстүүтэ биллэрдик сэргэхсийбитэ. Игини сэргэ биir бастакынан Култуурунай-спортивной комплекс тэриллэн, кулууп, спорт саала биir былаанынан үлэлиир буолбуттарын “Кыым” хаһыат кэрэспэдиэнэ кэлэн сэргээн, анал ыстатыйаны таһаарбыта. 1985 сыллаахха арыгыны утары охсуһар уураах тахсан, чөл олоху пропагандалааһын үлэтэ Кытаанах нэһилиэгэр тиһиктээхтик тэриллибитэ. Оччотооһу кэмгэ үгүс өрүттээх үлэ-хамнас ытыктылытын кытаанахтар билигин да истинник махтана ахталлар.

Семен Михайлович аҕата Ылдьыс Мэхээлэ – айылҕатан айдарылаах отохтун бэрдэ, унуох тутууччы этэ. Оччотооһу былаас көнүлүбэттэр да, кисти-саба бар дьонугар көмөлөһө сылдьара. Оннооҕор оройуон салалтатын эппиэттээх үлэһиттэрэ чып кистэлэнинэн хааннатан, дьарбаларын эмтэтэн, чөлчөөн, үтүөрэн бараллара. Мэхээлэ кырдыаҕас 1987 сыллаахха улахан кылааска ыалдьан, уола Семен Михайлович Болтоҥотугар төннөн кэлбитэ, тутта оскуолаа дириэктэринэн ананан үлэлээбитинэн барбыта. Ситэриллэ илик оскуоланы түргэнник бүтэрэн, начаалнай оскуолаа улахан өрөмүөн үлэтин тэрийтэрэн матырыяалынай база балай да тупсубута. Биir улахан кыайыһынан – аҕыс кылаастаах ситэтэ суох оскуола толору орто оскуола буоларын ситиспитэ. Эдэр дьонго суол арыһан, 1993 сыллаахха, бэйэтэ туруорсан, дириэктэрдээн уурайбыта. Салгыы

учууталынан, 2001 сылтан 2016 сылга диэри саахымат куруһуогун салайбыта. Кини дьарыктаабыт оҕолоро саахымат көрүнгэр улууска үгүстүк бастаан, призердаан, өрөспүүбүлүкэ таһымыгар тийэ улуус чизһин көмүскээбиттэрэ. Сизн кыһа Нария кыра кылааска сылдьан, саахымакка Уһук Илинги чемпионнаах үрүҥ көмүс призер буолары ситиспитэ. Элбэх оҕо улуус, өрөспүүбүлүкэ чемпионна, призердара буолбуттара. Уопсай үлэтин ыстааһа – 56 сыл. Өр сыллаах сыралаах үлэтэ сыаналанан, Российской Федерация нуруот үөрэтирин туйгуна, социалистической куоталаһы кыайылааһа, Болтоҥо нэһилиэгин Бочуоттаах гражданина, Үлэ бэтэрээнэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэтирин, спордун уонна културатын Бочуоттаах бэтэрээнэ буолбута. Ил Түмэн Бочуотунай грамотатынан, Россия профсоюзустарын 100 сыллаах үбүлүөйдээх мэтээлинэн наҕараадалаабыта.

Елена Николаевна уонна Семен Михайлович Слепцовтар икки өттүттэн элбэх оҕолоох ыал ыччаттара буолан эмиэ элбэх оҕоломмуттара. Бизэс оҕолоохтор, 11 сиэннээхтэр. Оуруот аһын дэлэччи олордон, сүөһү – сылгы ииттэн, ыччаттарын атахтарыгар туруордулар, үлэһит оҕордулар. Билигин Чурапчы киинигэр олоролор, уопастыбаннай олохтон туора турбаттар. Болтоҥо кырдыаҕастарын хордарыгар ылыыллар. Семен Михайлович саахымат, дуобат күрэхтэһиилэригэр куруук ситиһиилээхтик кыттар. Елена Николаевна “Утум” иистэниһэннэр куруһуоктарыгар сылдьар. Семен Михайлович икки кыһа, бэйэтин утумнаан, учуутал идэлээхтэр. Онуоха Елена Николаевна ыстааһын эптэххэ, дьиз кэргэнпедагогической ыстааһа 128 сыл буолар. Болтоҥо нэһилиэгин Ытык ыала куруук эдэр дьонго үтүө тылларын, сырдык алгыстарын анаан, сирдээҕи олоххо үйэлээҕи, кэскиллээҕи түстээн, 55 сыл устата этэннэ, быр-бааччы олорон кэлбит дьоһун олохторунан бар дьонноругар үтүө холобур буолаллар.

Оҕолоро бары үөрэхтэнэн, анал идэни баһылаан, ыал буолан, үлэ араас эйгэтигэр ситиһиилээхтик үлэли-хамсы сылдьаллар. Улахан кыыстара Лилия Семеновна – математика учуутала, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэтирин туйгуна, Дьокуускайга мөлхөтүк көрөр оҕолор интэринээт-оскуоаларыгар өр сыл учууталынан үлэлээн кэллэ. Хайыы үйэ үлэ бэтэрээнэ, “Учууталлар учууталлара” диэн үрдүк ааттаах. Биir кыыс оҕолоох.

Иккис кыыс Светлана Семеновна Захарова өр сылларга нолуок иниспектэринэн үлэлээбитэ, билигин “Россельхозбанк” менеджерэ. Кэргэнэ Афанасий

Афанасьевич Захаров – А.А. Саввин аатынан түмэл дириэктэрэ, 4 оҕолоохтор. Светлана Семеновна – үлэ бэтэрээнэ.

Үһүс оҕолоро, бастакы уол Михаил Семенович Слепцов – Болтоҥо нэһилиэгэр ОДКХ үлэһитэ, уопуттаах сыбаарсык. Кэргэнэ Оксана Лукинична Болтоҥо нэһилиэгэр бэтэринээр бырааһынан үлэлиир. Үс уоллаах нэһилиэк биir тутуах ыала буолаллар.

Төрдүс оҕолоро, кыра уол Семен Семенович Слепцов орто анал үөрэхтээх. Дьокуускай куоракка аэронавигация тэрилтэтигэр инженеринэн үлэлээбитэ, билигин Маҕаннаагы аэропорка энергетика чааһыгар исписэлиистиир. Кэргэнэ Оксана Владимировна Дьокуускай куорат үһүс нүөмэрдээх балыһатыгар администратордыыр. Биir уоллаахтар.

Кыра кыыс Лена Семеновна Сорокумова Чурапчытаагы И. М. Павлов аатынан орто оскуолаа математика учууталынан үлэлиир. Кэргэнэ Альберт Иванович летчик идэлээх, билигин Баатаҕайдаагы авиаотделения ба летчик-наблюдателлэннэ үлэлиир. Кыыстаах уол оҕолоохтор.

Ытык ыал Елена Николаевна уонна Семен Михайлович Слепцовтар сааһырыга бэримэккэ, сайын аайы Болтоҥолоругар тахсан сайылыыллар, сиэнэрин ыһыран от-мас үлэтигэр сыһаараллар. Элбэх оуруот аһын үүннэрэн, бүтүн нэһилиэк дьонугар холобур буолаллар. Сырдык эйгэлээх Слепцовтар дьиз кэргэн оҕолоругар, кэнчээри ыччаттарыгар сырдык үтүө алгыстарын анаан, хаан аймахтарын, киэн урууларын түмэр, төрүтү-ууһу ситимниир үтүө үгэстээхтэр. Еленалаах Семен айылҕаа тахсан сир астыылларын туохтааҕар да ордороллор. Улахан сиэннэрэ эбэлээх, эһэлэрин батан билигин эмиэ ааттаах сир асчыттар.

Сирдээҕи ытык аналы толорон, оҕо-уруу төрөтөн, сарын-сарынтан өйөһөн, эйдэмнээхтик 55 сыл биirгэ ыал буолан олоху – киһи аайы, ыал ахсын бэриллэбэт улуу дьол. Онон күндү дьоммутун, тапталлаах төрөппүттэритин Саха сиригэр кыһыл көмүс буукубанан суруллар ытык ыал аатын сүкпүттэринэн, чугас дьоно олус үөрэбит, махтанабыт. Куруук дьоммутугар сүгүрүйэбит, ыал буолуу сыаннастарын кинилэр кичэллээхтик харыстаабыттарын кэнчээри ыччаппытыгар тиэрдэбит. Биһиги Россиябытыгар, Ийэ дойдубутугар дьин сахаҕа сыаналанар бэлиитикэ ытыллара олус үчүгэй, биһиги нуруоптуугар дьиз кэргэн, ыал буолуу, элбэх оҕолонуу ытык өйдөбүлэрэ бастакы күөҥгэ сылдьаллар. Манньык үйэлээх таптал, дьоллоох олох туоһута буолар истин дьоммут үтүө холобура сирдээҕи олохпутун кизрктэр, улахан, дьоллоох олох аартыгар дьулуһарытыгар кынаттыыр.

Уйулжа учуонайдара – Кытаанахха

Биһиэхэ суруйаллар. Анастасия Оконешникова сырдык кэриэнигэр аналлаах сэмминээр-практикум ыытылынна

Иван ПОНОМАРЕВ

Алтынньы 16-18 күннэригэр М.К.Аммосов аатынан ХИФУ 400 устудьуоннаах психология (уйулжа) институтун дэлэгэссийэтэ 5 киһи: доценнар – Л.Д.Старостина, В.Н.Никифорова, магистраннар – С.Д.Ксенофонтова, В.В.Слепцова уонна методист И.П.Саввина Кытаанахха кэлэн, «Тыа сириҥ сайдыытыгар уйулжа туругун ситимэ» диэн олус туһалаах сэмминээр-практикуму ыытан бардылар.

Бу дьаһалы нэһилиэк баһылыга Е.Н.Потапов көгүлээһининэн уонна тэрийиитинэн биһиги, кытаанахтар, киэн туттар биир дойдулаахпыт, саха дьахталларыттан маннайгы уйулжа билимин дуоктара, бэрэпиэссэр, уйулжа институтун тэрийбит уонна маннайгы дириэктэр А.П.Оконешникова сырдык кэриэнигэр даҕатан ыытылынна.

Мин Анастасия Петровна кытта кыра оҕо сааһым биіргэ ааспыт, чугас доборум буолан дэлэгэссийэни арыаллаһан биіргэ сылдьыстым, кини туһунан кэпсэтим.

Учуонайдар тийбит күннэригэр киэһэ кулуупка нэһилиэнньэни кытта көрсөн аһаҕас кэпсэтии, санаа атастаһыта тэрилиннэ. Онуоха баһылык Егор Николаевич эрдэ уһултаран аҕалбыт арыгы буортутун туһунан М.И.Лыткин, «Кликра» сокуонун ырытан, Ил Түмэн дьокутаата В.С.Поскачин, бэйэбит уолбут – биллиилээх тустуук, тириэньэр Егор Пономарев баҕа санаатын эппит кылгас роликтарын улахан экранга көрөн, дьон сэргэхсийдэ.

Нөҥүө күнүгэр ыалдьыттар орто оскуола салалтатын кытта көрүстүлэр. Оскуола учууталларыгар маастар-кылаас ыытылар. Үрдүкү кылаас оҥолоругар идэни талыыга сүбэлэри биэрбиттэр, проблемалаах оҥолору кытта кэпсэппиттэр.

Мундулаахха.

Киэһэ кулуупка нэһилиэк аҕаларын түмсүүтүн, эр дьону кытта көрсөн уйулжа, дьыаҕа оҕону иити туһунан истин кэпсэтии буолла, сүбэни-аманы биэрдилэр.

Ол кэнниттэн ыалдьыттары кытта кулуубу толору кийилээх «Триумф» киинэни аан маннайгынан улахан экранга дуоһуйа көрөн, бары да астынныбыт. Бу көрүүгэ аттынааҕы Арыылаах оскуолатын үрдүкү кылаастарын оҥолоро учууталларын кытта кэлэн көрөн, эмиэ астынан-дуоһуйан бардылар.

Сарсынҕы күнүгэр уйулжа үлэһиттэрэ эбиэккэ диэри эмиэ оскуолаҕа, нэһилиэк бибилиэтиэкэтигэр дьону кытта үлэлээбиттэр.

Мин бу кылгас суруйуубар учуонайдар тугу кэпсээбиттэрин ырытымыым. Арай Анастасия Петровна тэрийбит,

үгүс сыратын биэрбит институтугар кини олохун сырдатар улахан мусуой-хоһу тэрийбиттэрин олус астына, үөрэ иһиттим. Онно кини олохун, билимнэ үлэтин, суруйбут кинигэлэрин, бары наҕараадаларын, дьыаҕа бибилиэтиэкэтин көрдөрүүгэ туруорбуттар. Манньык мусуой-хос ХИФУ-га үлэлээн ааспыт учуонайдарга кимиэхэ даҕаны суох эбит. Бу хос ааспыт күһүн аһыллытыгар элбэх биллэр-көстөр дьон, улахан учуонайдар сылдьан кини туһунан үтүө тылы эппиттэр. Бу өйдөбүннүк хос аһыллытыгар улахан сыратын биэрбит, элбэхтик сүүрбүт-көппүт, туруорсубут, хоһу көрөр-истэр методист И.П.Саввинаҕа биһиги бары махтаннах кэрингнээхпит.

Манна даҕатан аҕыннахха, Анастасия Петровна курдук өссө 2006 с. УАЗ мас-

сына бэлэхтээх, сылга биир эрэ уһулуччу үтүөлээх киһиэхэ ингэрлээр СӨ Бочуоттаах олохтооҕо буолбут биир даҕаны саха учуонайа суох.

Мантан да көстөрүнэн, биһиги кыыспыт, оҕо сааһым доҕоро А.П.Оконешникова өрөспүүбүлүкэҕэ, бэйэтин эйгэтин ортотугар Арасыйыаҕа даҕаны киэнник биллэр, ытыктанар улахан учуонай эбит диэн биһиги киэн туттуохтаахпыт.

Таарыччы аҕыннахха, биһиги Кытаанахтан кинини таһынан биллиилээх архитектор И.С.Андронов, урукку ССРС Үрдүкү Сэбиэтин 4 төгүллээх дьокутаата, социалистическай Үлэ дьоруойа Е.И.Новгородова эмиэ СӨ Бочуоттаах гражданиннара буолаллар. Манньык биир нэһилиэктэн 3 СӨ Бочуоттаах олохтооҕо буолбут түбэлтэ суоҕун санатан ааһымы.

Дэлэгэссийэ төннөрүгэр нэһилиэк баһылыга Е.Н.Потапов, оскуола сана, эдэр дириэктэрэ И.И.Коркин бэйэлэрин массыналарынан арыаллаан Анастасия Петровна оҕо сааһа ааспыт Наммара үрэхин ыһытыыр баһыгар сытар Мундулаахха тийэн олохтооҕо балаһаһын (хаартыскаҕа) көрдүлэр, арчылаатылар, кини туһунан кэпсээни иһиттилэр.

Ити курдук, Анастасия Петровна кытта биіргэ үлэлээбит үлээннээхтэрэ институт кэлэр өттүгэр Кытаанах нэһилиэгин уонна оскуолатын кытта биіргэ үлэлээһин дуоҕабырын түһэрсэн, сибээһи быспат буоларга кэпсэтинэн, таһаарылаахтык үлэлээн, астынан бардылар.

Кэпсизэхпин баҕарабын. Медицина наукатын дуоктара

Алексей СЛЕПЦОВ

Чурапчыбыт улууһа элбэх биллиилээх дьонноох. Кинилэр ортолоругар учуонайдар ойуччу миэстэни ылаллар. Биір онуок киһинэн медицинскэй наука дуоктара Василий Михайлович Макаров буолар.

Кини 1939 сыллаахха алтынньыга Сылан нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Сылан сэттэ кылаастаах оскуолатын бүтэрэн баран Дьокуускайдааҕы медицина училищетыгар үөрэммитэ. Үлэтин Бахсы фельдшерскэй-акушерскэй пуунун сэбиэдиссэйинэн саҕалаабыта. 1960--

1966 сылларга СГУ медицина факультетыгар үөрэммитэ. Си-

тиһиилээхтик үөрэнэн бүтэрэн Майа учаастаҕа баһылыгыгар сэбидиссэйинэн, хирургия отделениетын салайааччытынан үлэлээбитэ.

Казаннааҕы медицина институтун клиникескэй ординатуратын үөрэнэн бүтэрбитэ. 1974 сыллаахха хандьыдаакка диссертациятын сиһиһиилээхтик көмүскээбитэ. 1994 сыллаахха медицина наукатын дуоктара буолбута. 1996 сыллаахха профессор званиламмыта, СГУ медицина институтун госпиталь терапиятын кафедратын салайбыта.

1979--1994 сылларга Саха Өрөспүүбүлүкэтин кылаабынай пульмонолога. Саха

Өрөспүүбүлүкэтин Бэрэсидьиэнин «Арктика оҥолоро» научнай-техническэй бырагырааматын сүрүннээбитэ, аспираннары, научнай үлэнэн дьарыктанааччылары интерна-тура, клиникескэй ординатура нөҥүө үөрэппитэ.

Василий Михайлович Макаров – биллиилээх учуонай, педагог, үрдүк категориялаах быраас. Улахан научнай-чинчийэр үлэнэн дьарыктанар. 1977 сыллаахха Лондоннааҕы университет профессорун ыгырытынан сыллата ытыллар научнай кэмпириэс-сийэҕэ дакылаатынан кытты-быта. Уопсайа, 95 научнай үлэ ааптара, 2 монографиялаах, 7

методическай ырытыылаах, 1 үөрэх кинигэлээх. Бүтүн Со-йуустааҕы И. М. Сеченов уонна С. П. Боткин аатынан пульмо-нологтар уопсастыбаларын өй-дөбүннүк мэтээлинэн наҕараадалаабыта. Хотугу Форум Академиятын чилиэнэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин доруобуйа харыстабылыгар туйгуна, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үтүөлээх бырааһа, Чурапчы улуусун Бочуоттаах гражданина.

Матыйыаал «Чурапчинский улус. История. Культура. Фольклор», И. П. Васильев «Чурапчы биллиилээх дьонно» кинигэлэртэн туһанылынна.

Афиша

РЕПЕРТУАР
с 24 октябры по 30 октябры

Бэмби	Триумф	Огниво	Астрал: игры призраков
10:30ч.	12:00ч. 14:15ч. 20:00ч.	16:20ч.	18:20ч.
Приключения/Детский	Спорт/драма	Фантазия, приключения	Ужас

Скидки и льготы на посещение
киносеансов кинотеатра «Айыллаан»

- Вторник** - Многодетным семьям (Льготы предоставляются на членов только одной семьи) 50% от стоимости билета.
- Среда** - Пенсионеры, инвалиды 1,2 группы 50% от стоимости билета.
- На все дни кроме четверга**
- Ветераны ВОВ, дети инвалиды 100% от стоимости билета.
- Пятница** - Ветераны боевых действий, дети сироты (круглые сироты) 50% от стоимости билета.
- Без ограничения** - дети до 5 (пяти) лет включительно 100% от стоимости билета.
- В день рождения** - Именинникам (при предъявлении документа) 3 дня до и 3 дня после 100% от стоимости.

Эбэрдэлиибит

Өр сылларга улуустаагы типографияба, «Сага олох» эрдээксийтигэр бииргэ үлэлээбит күндүтүк саныыр кэллиэгэбитин, бэтэрээм-митин **Мария Семеновна Саввинаны** үбүлүйдээх 70 сааскынан итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн 1975 сыллаахха Новосибирскайдаагы полиграфистары иитэн таһаарар училищени бүтэрэн типографияба үлэли кэлиэххиттэн 30-тан тахса сыл бэриниилээхтик, таһаарылаахтык үлэлээбит кэмнэргэр Чурапчыбыт, хаһыаппыт сайдытыгар киллэрбит кылаак-кын үрдүктүк сыаналыбыт. Талан ылбыт идэбэр дьин бэриниилээх сыһыан-тын, киһи быһыытынан үтүө санаабын холобур онгостобут. Кэлэктиипкэ эн-мин дэһэн эйэ-дэмнээхтик, ардыгар көрдөөхтүк, өрүү көхтөөхтүк бииргэ алтын үлэлээбит кэмнэрбитин олус күндүтүк саныыбыт!

Тус бэйэбэр чэгиэн доруобуйаны, бигэ туругу, саппабырбат санааны, эстибэт эрчими бабарабыт! Чугас дьонун, оҕолорун, сиэннэринг этэнгэ буоллуннар, ситиһилэринэн эйигин кынатты турдуннар! Ыраламмытын, торумнаабытын барыта олоххо киирдин, дьоллоох, үөрүүлээх түгэннэр күн аайы тосхойо турдуннар! Олохунг өрүү истинг, сырдык сыһыанынан, туланг барыта кэтибэт кэрэнэн киэркэйдин!

Эбэрдэни кытта «Сага олох» эрдээксийэтин, типографиятын кэлэктиибэ, бэтэрээннэрэ.

Кэриэстэбил

Күндү ийэбит, эбэбит сырдык кэриэһигэр

Күндү ийэбит, эбэбит **Макарова Александра Прокопьевна** Чурапчы улууһун Сыланг нэһилиэгин Улахан Күөл Хотонноох алааһыгар 1932сыл, от ыйын 15 күнүгэр күн сириин көрбүтэ. Оҕо сааһа сут-кураан, сэрии ыар сылларыгар ааспыта. Төрөппүт ийэтэ Ульяна Ильинична, онтон киириннэһэн ийэтэ Акулина Гаврильевна олохтон эрдэ туораан, аҕалара Прокопий Николаевич биэс оҕотун соботобун ииппитэ. Ийэбит алын кылааска Бэрэбэ интэринээккэ олонор үөрэнэ сылдьан, улаханник ыалдьан, үөрэхтэн маппыта. Ыалдыбыт кыһынын аҕата эһэ тириитигэр суулаан атабар туруорбутун ийэбит кэпсиирэ.

Кини 1953 сыллаахха аҕабы-тыгар, Семен Васильевич Мака-

рова, оҕдообо киһиэхэ кэргэн тахсар. «Коммунизм кыһата» колхуос пиэриэмэтигэр Ыан-ныксыттыр. Ыан-ныксыттар оччолорго ньирэйдэрин бэйэ-лэрэ көрөн, ынахтарын күнгэ үстэ ыыллара. Аны сайын окко биригээдэбэ көмөлөһөллөрө, онон түбүктээх ыарахан үлэни этинэн-хаанынан билбитэ.

Ийэбит 1970 сыллаахха уон оҕону күн сириин көрдөрөн, Герой Ийэ аатын сүкпүтэ. Ол кэмтэн колхуос үлэтигэр тохтоон, оҕо саадыгар таһас суу-йааччынан, онтон кэлин кулуупка муоста сууяаччынан үлэ-лээн бочуоттаах сынныалантга тахсыбыта.

Ийэбит аҕабытынан уон үс оҕону көрөн-истэн улаатынна-ран, үөрэттэрэн, үлэһит дьон

онгорон, улахан олоххо көччөх-гынэн көтүппүтүтэ. Ийэбит барахсан олох бары кыһарҕа-нын туораан, оҕолорун туһа дьин утуйарын, ыалдыарын ум-нан туран, барыбытыгар ахсаа-бат кыһамнытын, тапталын ингэрэн, киһи онорбутугар мах-талбыт мунгура суох.

Биһиги ийэбит Алексан-дра Прокопьевна олус сэмэй, аҕыйах сангалаах этэ. Тугу кыа-йарынан, сатырынан үлэлээн-хамсаан, улахан дьыэ кэргэн аһын-тангаһын бэрийэн, ба-рыбытыгар сүрэжин сылааһын ингэрбитэ. Оҕолор бары бу олох-хо оннубутун булан, үөрэнэн, анал идэлэри баһылаан, ыал буолан, оҕо- уруу тэнитэн, олобу сыаналыыр, таптыыр дьон буол-буппунан, ийэбит дьоллоно-

ро, киэн туттара.

Күндү киһибиэ биир умнул-лубат кэрэ-бэлиэ күнэ – Улахан Күөлбүтүгэр саҕа таас оскуо-ла тутулан үлэбэ кириитэ этэ. Үчүгэйдик көрбөтөр да, саҕа оскуола аһыллытыгар тиийэн, биир дойдутаахтарын кытта үөрүүтүн тэнгэ үлэсти-битэ, оскуола баар буоллаҕына, дойдубут үүнэ-сайда туруоҕар эрэммитэ.

2020 сыллаахха улууспутугар бастакы Ил Дархаммыт Е.А.Борисов ийэтин П.И. Борисова аатынан бириэмийэни ийэби-тигэр Александра Прокопьев-наба олоххо киллэрбит кылаа-тын иһин туттарбытара.

Күн күбэй ийэбит, Алексан-дра Прокопьевна киһиэхэ биир-дэ бэрлэлэр олобу дьонуннаах-тык олонор, кыраттан үөрэн, олох ыарахаттарын тулуйан,

олобу хайдах баарынан ылынан, кырдыар сааһыгар оҕолорун тапталыгар бигэнэн, сирдээҕи олобун түмүктээтэ. Ийэбит, эбэ-бит эн үтүө, сымнаҕас майгыг-биһиэхэ холобур буолуо, истинг тапталыг, сырдык мөссүөнүг-куруук биһиги сүрэхпитигэр тыыннаах буолуоҕа.

Оҕолоро, сиэннэрэ.

Сынныалантга

Сасыһан оонньуу аата									
Тангаһы угарга суумка, чыма-даан аймаҕа			Саха сиригэр кыс-тыыр чыычаах		Дьэ көрү-лээн көр	Ырыа ... хаһан кэлэбин	Бэркэ билсэр, тапсар киһинг		
Саха-лыы киинэ	Тайах оҕото (түөл.)		... Аммата – сэлэһиннэ аата				Учуутал биир наадалаах тэрилэ		
			Мэнгэ-Хаҥа-лас биир дэриэ-бинэтэ						
Суон дурда, халыг ... буол	Туматтар уруйдуур хаһы-лара							Сөбү-лэспө-пин	
Сымы-йаба буруй-дааһын	С.Омол-лоон айбыт аата							... быта киһи	
Ырыа "Мин ... уолабын"	Ыйаа-һыны түһэри		Үрүмэ-үрүг ...		Бэрт бытаан-нык сыба-рийар	Алдьар-хайтан ... таһаа-рынар	Көс олох-тоох омуктар айбыт дьыэ-лэрэ		
Тиһи-нэн түһүү	Сэп		Киһи да, кыыл да сылдыар сирэ					Өрүскэ эмиз баар	
Күндү түүлээх	Силистиин түөрүл-лүбүт мас								
Араа-... дьон					Ыал ... боруок-ка хаалар				
					Көмү-лүөк олох турбата				

«Сканворд: тэрийээччи ИП Данилова М.А. «ТААЙ сахалыы сканворд 9» ылылынна. Хаһыат 40 нүмэригэр тахсыбыт сканворд эппиэттэрэ. **Туруору:** сыма, сыкына, Уһутаакы, баччыр, Манчаары, тутах, Айна, Уонна, уһатаар, дабаан, атар, ыы, аабааччы, Ю, ньыма, ыас. **Сытыары:** уртуут, уруттааһын, аата, ыраахтааҕы, ураһа, мандаат, Натэа, абаҕа, ычча, кыайда, сыранан, бааччы, кура, ача, алы, хатыс.

Светлая память о нём всегда в душе у нас

23 октября 2024 года, годовщина смерти самого родного, любимого мужа и отца, дедушки и прадедушки **Ермолаева Леонида Алексеевича**. Мой муж родился пятым ребенком в семье Заслуженного учителя ЯАССР и РСФСР Ермолаева Алексея Петровича и Екатерины Кузьминичны. Детские и школьные годы прошли в с. Чурапча. Окончив в 1970 году Новосибирский торговый институт, проработал в родном улусе 36 лет. Работал добросовестно, честно и ответственно.

Мы вспоминаем с теплотой, каким он был добрым, чутким, внимательным и заботливым семьянином. Он не только муж, отец, дедушка и прадедушка, а мужчина посвятивший свою жизнь Семье, защитника покоя, любви, доверия, благополучия. С 1965 года были знакомы и в 1970 году мы поженились. С того времени уже было видно насколько он внимательный, заботливый, всегда робко и бережно относился ко мне. У нас родились трое детей, к которым мы оба души не чаяли. Леонид стал еще сильнее любить нас, мы прожили вместе 54 года. Дети все закончили ЯГУ им М.К. Аммосова, все имеют семью. Мы с Леонидом познали счастье быть отцом и матерью, дедушкой и бабушкой, прадедушкой и прабабушкой. Он создал все условия чтоб я закончила высшее образование. И за все прожитые с ним вместе года муж меня ни разу не упрекнул, что я дома меньше времени провожу, вечные командировки, учёба работа и работа. Вот сейчас думаю он умел создавать условия для меня и для детей всегда. Дети, семейный очаг держался на нем и всегда у нас дома тепло, уютно, светло на душе, когда переступаешь порог дома. А как он любил детей, играл с ними, поддерживал их, советовал и эту любовь перенес на внуков. Благодаря мужу я многого достигла, похвалы, награды всех уровней, уважение коллег и т. д. Всей душой и сердцем я преклоняю перед ним свою голову. Наверно это и есть женское счастье окруженное настоящим мужчиной и семья во главе которого стоит мудрый, светлый человек.

Ты ушел от нас, но твоя светлая верная душа с нами, твой жизненный опыт стал эталоном для нас. Мы любим, чтим и помним тебя, родного человека, который дал познать счастье на этой земле.

Жена, дети, внуки, правнуки.

Кырдыаҕас кооператоры сырдыктык санаан ааһыабын...

Сэбиэскэй потребительскай кооперация туйгуна, «Россия потребительскай кооперациятыгар кылаатын иһин» уордьан кавалера **Ермолаев Леонид Алексеевич** биһиги кэккэбиттэн туораабыта бу дьыл, алтынньы 23 күнүгэр номнуо биир сыла туолла. Леонид Алексеевич 1946 сыллаахха Екатерина Кузьминична, Алексей Петрович Ермолаевтарга биэс оҕотон кыралара этэ. Оҕо сааһа Чурапчы сэлиэнньэтин илин баһыгар ааспыта, Чурапчы орто оскуолатын бүтэрбитэ. 1969 сыллаахха Новосибирскайдаагы кооперативнай эргизин институтун ситиһиилээхтик бүтэрэн, Чурапчы райсоюуһугар экзэ-миһинэн үлэтин саҕалаабыта. Оччолорго олохтоох ыччаттар-тан күнүскү үөрэххэ үөрэммит үрдүк үөрэхтээх эргизин исписэ-лииһэ суоҕа. 1971 сыллаахха олунньу ыйга буолбут пайщик-таах боломуочуйалар уопсай мунньахтарын уураабынан, райпо бырабылыанньатын бэрэссэдээтэлин эргизин салаа-тын солбуйааччынан быыбар-даммыта. Кини олобун отуттан тахса сылын улуустаагы эргизин систиэмэтигэр анаата.

Оччолорго, кини үлэтин үгэнигэр сылдьар кэмнэригэр, нэһилиэнньэ сыллаагы аһыыр аһа, туттар табаара саас аайы Амма өрүһүнэн кэлэн, Мындааҕайы Кыстык Кугдатыгар сүөкэнэрэ. Кэлбит таһаҕаһы сүөкээһингэ оройуоннаагы

хамыһыһа тэриллэрэ. Петр Гаврильевич Кириллин оро-йуоннаагы былаан хамыһы-йатын бэрэссэдээтэлинэн, Леонид Алексеевич райпottан сол-буйааччынан уонна милиис-сийэ салаатыттан бэрээдэги көрүүгэ диэн үлэһит ананара. Дьэ, маныаха кылгас болдьоххо ытыллар эпизиттээх навига-ция үлэтин Леонид Алексее-вич кыайа-хото тутан салайара. Кини эппит тылын толорторор ирдэбиллээх, эпизиттээх түгэн-нэргэ сөптөөх быһаарыны түр-гэнник ыла охсор салайааччы этэ. Кини үлэлээбитин тухары тэрилтэ туһугар үгүс кыһамны-тын ууран үлэлээбитэ. Оройуон, Аллараа Бэстээх тэрилтэлэрин, «Холбос» салайааччыларын кытта биир тылы булан кэпсэ-тэр, тылын ылыннарар сата-быллаах салайааччы этэ.

Кини үлэлээбитин быһаһын тухары, райпо бэрэссэдээтэ-лэрэ элбэхтик уларыйаллара, оччолорго партия райкомун анааһынын эргизингэ үлэ-лээбэтэх, сыһыана суох сала-йааччылар кэлэллэрэ баар кестүүэтэ. Эргизин үөрэхтээх уо-на үлэҕэ баай уопуттаах Лео-нид Алексеевич кинилэргэ күүс-көмө, сүбэ-ама буолара. Эргизин куусталарын дириэк-тэрдэрин кытта уопсай тылы бу-лан үлэлиирэ.

Хамнастаах үлэни таһынан уопастыбаннай үлэни дьүө-рэлии тутуу хайа да тэрилтэҕэ баара. Леонид Алексеевич тэ-

рилтэ профсоюзунун бэрэс-дээтэлинэн талыллан үлэһии сылдыбыта. Ол кэмгэ райпо, 1978 сыллаахха, өрөспүүбүлүкэ кооператордарыгар тыа сири-нэһилиэнньэтин хааччыһыны тупсарарга, көдүүс уонна хаа-чыстыба пятилеткатын үһүс охсуулаах сылын ситиһи-лээхтик түмүктүүргэ ыңгырыы таһаарбыта уонна болдьовун иннинэ толорон араапардаа-быта. Эбэһээтэлиһтибэни чиэс-тээхтик толорон, тэрилтэ ити-сыл бастагы уонна төрдүс кы-баарталларыгар бастаан, Рос-потребсоюз бырабылыанньа-тын көһөрүллэ сылдьар Кыһыл Знамятын, онтон үһүс кыбаар-талга «Холбос» көһөрүллэ сыл-дьар Знамятын ылбыта.

Леонид Алексеевич, итини таһынан, бырабылыанньа бэ-рэссэдээтэлин каадырга, соҕо-туопкаҕа солбуйар бэрэссэ-дээтэлинэн ананан үлэлээбитэ. Ханнык да дуоһунаска үлэлээ-тэр, төрөөбүт төрүт буоруттан, хаан-уруу тэрилтэтигэр харыс да халбарыйбакка үлэлээн ааста.

Биһиги, кырдыаҕас коопе-ратордар, бииргэ үлэлээн аас-пыт үлээннээхтэрэ, Леонид Алексеевич сырдык мөссүөнүн хаһан да умнуохпут суоҕа, сүрэхпитигэр мэлдьи тыһы-наах буолуоҕа.

Герасим Платонов,

бииргэ үлэлээбит үлээннээҕэ.

КУТУРҔАН

Тапталлаах оҕом, күндү быраатым, аймахпыт Мындааҕайыттан төрүттээх

ДЬЯЧКОВСКАЙ Роман Гаврилович анал байыаннай дьайыыга сылдьан олохтон туораабы-тын аймахтарыгар, бары доҕотторугар, билэр дьонугар диригин курутууан туран иһитиннэрэбит.

Ийэтэ, кырдыаҕас эдьийэ, чугас аймахтара.

Тапталлаах уола, быраата, аймахтара

ДЬЯЧКОВСКАЙ Роман Гаврилович анал байыаннай дьайыыга сылдьан олохтон туораабы-тынан, эдьийдэрбэр – педагогическай үлэ бэтэрээнигэр Мария Ивановна, фармация бэтэрээнигэр Акулина Ива-новна Дьячковскаяларга, кийиипитигэр Анна Михай-ловна Лукинаҕа, кини оҕолоругар, сиэннэригэр диригин кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чурапчыттан Дьячковскайдар.

Болугур нэһилиэгиттэн төрүттээх

ДЬЯЧКОВСКАЙ Роман Гаврилович байыаннай дьайыыга олобун толук ууран олохтон туо-раабытынан, оскуолабыт попечителигэр, Дьоруой Ара-маан сиэнигэр Мария Ивановна Дьячковскаяҕа, хаан-уруу аймахтарыгар диригин кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Р.И. Константинов аатынан Амма орто оскуолатын кэлэктибэ.

Күндү уола

ДЬЯЧКОВСКАЙ Роман Гаврилович Украинаҕа анал байыаннай дьайыыга сылдьан олохтон туораабытынан, ийэтигэр, бииргэ үлэлээбит кэллиэгэби-тигэр, бэтэрээнмитигэр Мария Ивановна Дьячковска-яҕа, бииргэ үлэлээбит үлээннээхтэригэр, чугас аймах-тарыгар диригин кутурҕаммытын тиэрдэбит.

«Ымы» дьыссаат кэлэктибэ, бэтэрээннэрэ, Улуустаагы үөрэх үлэһиттэрин профсоюзунун кэммитэ.

Хоптоҕо нэһилиэгиттэн төрүттээх Чурапчы Районоту-гар буҕаалтырынан үлэлээбит Майа сэлиэнньэтин олох-тоҕо, ытык ыал Далбар хотуна, Хоту көһөрүллүү кыт-тылааҕа, үлэ, бэчээт бэтэрээнэ, ытыктыр тапталлаах эдьийибит

ЗВЕРСТОВА Аграфена Ивановна

87 сааһыгар олохтон туораабытынан, уолаттарыгар, ки-нилэр дьыэ кэргэттэригэр, чугас аймахтарыгар диригин ку-турҕаммытын тиэрдэбит.

Бииргэ төрөөбүттэрэ – Васильевтар, Ширяевтар, Трофимовтар, Сохсойооннор, абаҕабыт Мэхээччэ оҕолоро, сиэннэрэ – Филипповтар, Романовтар, Ивановтар.

Күндү аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, Саха Өрөспүүбүлүкэтин авиациятын Бочуоттаах бэ-тэрээнэ, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, «Ытык Сүбэ» бочуоттаах бэлиэ хаһаайына, Одьулуун, Чурапчы нэһилиэгиттэн Бочуоттаах олохтоо-ҕо

ДЫДАЕВ Николай Ильич

бу дьыл, алтынньы 13 күнүгэр, 93 сааһыгар олохтон туораабытын бары билэр дьонугар диригин ку-рутууан туран иһитиннэрэбит.

Оҕолоро, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

БЕЗОПАСНАЯ ТОЛЩИНА ЛЬДА

БИЛЛЭРИИ / ОБЪЯВЛЕНИЕ

Афанасий Его-рович Сокольников аатыгар 1998 с. Ала-бар орто оскуолатын бүтэрбитин туоһулуур аттестат сүппүтүнэн, дьинэ суобунан аабыллар.

"САҢА ОЛОХ"
кылаабынай
эрдэктэрэ

ГОРОХОВА
Людмила
Владимировна

Түрнүбүчүбүт: СӨ Бырабылалыстыбата, Саха Өрөспүүбүлүкэтин "Сахабэчээт" Сударыстыбаннай автономнай тэрилтэ. Таһаараччы: СӨ "Сахабэчээт" ГАУ Таһаараччы аадырыһа: 677000, Дьоккуускай к., Орджоникидзе уул. 31, 124 каб. тел./факс: (411-2) 34-39-17 e-mail: sakhabechat@mail.ru. Российскай Федерация Россиялардоор СӨ салааларыгар 2020 с. бэс ыйын 3 күнүгэр регистрациламмыт нүмүрү – ПИ №ТУ14-00559.

Эрдэктэрийэ аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., П.Пилигина, 26 а. Төлөпүөнүгэрбит: эрдэктэр – 41-332, отделлар – 41-265. E-mail: sanaoloh@mail.ru, сайт: sanaoloh.ru, telegram: @sanaoloh

Ааптар сурутар этилэр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбөһөр буолбатар. Суруука ыйыһылар чаччылар кырдыктаахтарыгар эпизитиниһи ааптар тус бэйэтигэр.

Хаһыат 24.10.2024 с. бэчээккэ бэрилиннэ. Дьоккуускай к., Виллойскай переулук, 20 №-дээх дьыэтигэр, "Ю.А. Гагарин аатынан Дьоккуускайдаагы өрөспүүбүлүкэтээби типография" АУо бэчээттэннэ.

Индекс: ПИ964. Тиража 1050. Кээмэйэ 2 бл. Хаһыат сыаната 24 солк. Хаһыат нэһилээҕэ биирдэ: бээтинсэҕэ тахсар.

@SANAOLOH